

Анотація на вибірккову навчальну дисципліну «Соціальні структури та відносини»

Ступінь вищої освіти – третій (освітньо-науковий) рівень

Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність – 054 Соціологія

Освітньо-наукова програма – Соціологія

Загальний обсяг дисципліни – 210/7 (годин/ кредити ЄКТС)

Статус дисципліни – вибірккова

Інститут (факультет) – суспільних наук

Кафедра – соціології та соціальної роботи

Курс – I; **семестр** – I,II ; **вид підсумкового контролю** – залік, іспит

Мова навчання – українська.

Види занять: лекції/практичні

Методи навчання: лекції, практичні заняття, індивідуальне завдання – підготовка презентації, співбесіда з лектором.

Форма навчання: денна, заочна

Мова викладання: українська

Викладач: **Варга Н.І.**, кандидат соціологічних наук, доцент.

Опис дисципліни

1. Актуальність курсу.

Змістом дисципліни «Соціальні структури та відносини» є визначення змісту категорій і теоретичних досліджень соціальної структури суспільства як базової теорії соціології, ознайомлення з теоріями соціальної структури суспільства, методами її дослідження, розкриття місця і взаємозв'язків теорії соціальної структури з соціологічними теоріями; формування навичок інтегрування теоретичних знань й їхнього практичного застосування.

2. Основною метою викладання курсу – сформувати глибокі теоретичні знання та професійні навички у сфері досліджень соціальної структури суспільства, уміння використання цих знань щодо аналізу соціальної структури сучасного українського суспільства. **Завданнями** є дослідити: основні парадигми дослідження соціальної структури суспільства; соціальну структуру суспільства: категорії та поняття; соціальну стратифікацію суспільства; соціальну мобільність у стратифікованому просторі; глобалізацію: сучасні теорії, ідеологія і практика; громадянське суспільство: теорію, інститути та моделі розвитку та інше.

3. Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у процесі вивчення навчальної дисципліни.

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Соціальні структури та відносини» студенти будуть ознайомлені з темами, в яких виявлені загальні властивості та атрибути сучасних соціологічних теорій, продемонстровані їх основні течії та напрямки; висвітлені найбільш актуальні версії соціологічного осмислення суспільства; проблематизовані основні парадигмальні настанови сучасної соціології; визначені актуальні теми сучасного соціологічного дискурсу. Предметом навчальної дисципліни виступають закони та принципи

формування та функціонування суспільства та соціальні визначеності людини в контексті актуальних проблем та перспектив розвитку мікро- та макрорівневої соціології та інтегрального синтезу зазначених полярних позицій.

4. В результаті опанування курсу повинні **знати**: основи аналізу, теорії та методах вимірювання, математичної статистики, методи статистичного аналізу даних, елементи кореляційного аналізу необхідні для вирішення завдань; - класичні методи математичної статистики, які використовуються при плануванні, проведенні та обробці результатів експериментів в соціології, педагогіці і психології; - вміти використовувати понятійний апарат, математичні моделі та підходи даної дисципліни для вирішення прикладних завдань соціології; **повинен вміти**: - ставити і розуміти соціологічні завдання, які можуть бути вирішені за допомогою статистичного аналізу даних; - вирішувати типові для соціолога статистичні завдання; - вміти виконувати первинну обробку статистичної інформації, грамотно інтерпретувати отримані результати, отримуючи важливі для практичної діяльності виявлені факти та висновки; - планувати процес математичної обробки експериментальних даних; - застосовувати методи математичного аналізу і моделювання, теоретичного і експериментального дослідження для вирішення соціологічних завдань.

5. Література:

1. Бауман З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства. К., 2008.
2. Блау, П. Различные точки зрения на социальную структуру и их общий знаменатель [Текст] / П. Блау // Американская социологическая мысль. – М., 1994. – С. 8-29
3. Бек, У. По ту сторону классов и слоев [Текст] / У. Бек. Общество риска. На пути к другому модерну. – М., 2000. – Гл. 3. – С.111–146.
4. Бергер П. Социальное конструирование реальности. М., 1995.
5. Бергер, П. Социальное конструирование реальности: трактат по социологии знания [Текст] / П. Бергер, Т. Лукман. – М.: Медиум, 1995. – 323 с.
6. Бурдьё, П. Практический смысл [Текст] / П. Бурдьё / Отв. ред., пер. и послесл. Н. А. Шматко; [Пер. с фр.: А. Т. Бикбов и др.]. – С.Пб.: Алетейя, 2001. – 562 с.
7. Бурдьё, П. Различение: социальная критика суждения [Электронный ресурс] / П. Бурдьё // Экономическая социология. – 2005. – Т.6. – №3. – Режим доступа:<http://ecsoc.mses.ru>
8. Бурдьё, П. Рынок символической продукции [Текст] / П. Бурдьё // Вопросы социологии. – 1993. – №1–2. – С. 49–62.
9. Бурдьё, П. Социальное пространство и символическая власть [Электронный ресурс] / П. Бурдьё. – Режим доступа: <http://bourdieu.name/content/socialnoeprostranstvo-i-simvolicheskaja-vlast>
10. Бурдьё, П. Социальное пространство и генезис "классов" [Текст] / П. Бурдьё // Социология политики. – М. : Socio-Logos, 1993. – С. 53–99.
11. Бурдьё, П. Социология политики [Текст]: пер. с фр. / П. Бурдьё. / [Сост., общ. ред. и предисл. Н. А. Шматко]. – М.: Socio-Logos, 1993. – 336 с.

12. Бурдьє, П. Структура, габитус, практика [Електронний ресурс] / П. Бурдьє // Журнал соціології та соціальної антропології. – 1998. – Т. 1. – № 2. – С. 44
Режим доступу: <http://www.soc.pu.ru/publications/jssa/1998/2/4bourd.html>
13. Вебер, М. Основні поняття стратифікації [Текст] / М. Вебер // Чоловік і суспільство. Хрестоматія / під ред. С.А. Макеєва. – К., 1999. – С.85 – 106.
14. Вебер, М. Клас, статус і партія [Текст] / М. Вебер / Соціальна стратифікація: збірник [перекладів] / отв. ред. С.А. Белановський. – М., 1992. – Вып.1. – С. 19 – 38.
15. Гіденс Е. Соціологія. К., 1999.
16. Гідденс, Э. Основні проблеми соціальної теорії: дії, структура, супереччя в соціальному аналізі [Текст] / Э. Гідденс // Соціальні та гуманітарні науки. Окремі та зарубіжні літературні твори. Сер. 11. Соціологія. – М.: 1996. – №2. – С.22–50.
17. Гідденс, Э. Елементи теорії структуризації [Текст] / Э. Гідденс // Сучасна соціальна теорія. – М., 1995. – С.17–27.
18. Гідденс, Э. Устроєння суспільства. Окремі теорії структуризації [Текст] / Э. Гідденс. Пер. з англ. – М.: Академ. проект, 2005. – 528 с.
19. Добренков, В.И. Соціологія [Текст]: В 3т. Т.2: Соціальна структура і стратифікація / В.И. Добренков, А.И. Кравченко. – М.: «ИНФРА-М», 2000. – 535 с.
20. Головаха, Е.И. Постсоветська деінституціоналізація та становлення нових соціальних інститутів в українському суспільстві [Текст] / Е.И. Головаха, Н. Панина // Соціологія : теорія, методи, маркетинг. – 2001. – №4. – С.5–23
21. Головаха, Е.И. Основні етапи та тенденції трансформації українського суспільства: від перебудови до "оранжевої революції" [Текст] / Е.И.Головаха, Н.Панина //Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2006. – №3. – С. 32-52
22. Трошинський В.П., Галушко К.Ю., Чернова К.О. К., 2004.
23. Ионин Л. Соціологія культури. М., 1998.
24. Кириченко, И. Культура бідності чи соціальна ізоляція? [Текст] / Ирина Кириченко // Зеркало тижня. Україна. – 2012. – №3. – 27 янв.
25. Куценко О.Д. Суспільство нерівних. Класовий аналіз нерівностей в сучасному суспільстві: Спроби західної соціології. Харків : Вид. центр Харк. ун-ту, 2000. 316 с.
26. Луман Н. Соціальні системи. Окремі загальної теорії. СПб., 2007.
27. Мертон Р. Соціальна теорія та соціальна структура. М., 2006. 10.Мид 9. Соціологічне уявлення / Ч.Миллс. М., 2001.
28. Михальченко М.И. Українське суспільство: трансформація, модернізація чи лімітроф Європи? / М.И.Михальченко. К., 2001.
29. Міжетнічна інтеграція: постановка проблеми в українському контексті: Навч. посібн. / В.Б.Євтух, В.П.Трошинський, Л.О.Аза. К., 2003.
30. Парсонс Т. О структурі соціального дії. М., 2000.
31. Пилипенко В. Є. Економічна соціологія. Спеціальні та галузеві соціології. К. : Каравела, 2003. С. 16-45.
32. Практикум з соціології: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / За ред. В.М.Пічі. Львів, 2004.